

Bůh Otec (2. lekce)

Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska. (1J 4,8)

Motto lekce tvoří Janovo prohlášení, že „*Bůh je láska*“. Věřím, že toto je nejdůležitější věc, kterou potřebujeme pochopit a přijmout. Bez toho nemůžeme k Bohu přistoupit s očekáváním dobrého a s důvěrou. V celé lidské historii se Satan snažil lidi přesvědčit o pravém opaku, zatímco Bůh lidem svoji lásku stále dokazoval. Tato historie je z části zachycena v Bibli.

Boží láska

Nevěřící lidé se často pohoršují nad „tvrdostí“, se kterou Bůh potrestal Adama s Evou za jejich hřích a spolu s nimi celé lidstvo. Proč za jeden drobný prohřešek tak radikální trest? I řada křesťanů stojí nad touto otázkou bezmocná a nenalézá odpověď. Je jim nepochopitelný jejich Bůh, podle Písma nesmírně milující, milosrdný, dlouho shovívající, který s prvními lidmi jedná zdánlivě tak rychle a tak tvrdě.

Věřím, že odpověď máme v Písmu - Bibli. Pojdme se do ní podívat.

Vstupme spolu do okamžiku, kdy se lidé po svém hříchu přioděli fíkovými listy: „*Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodinem Bohem uprostřed stromů v zahradě. Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi? On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se. Bůh mu řekl: „Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“ Člověk odpověděl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ Proto řekl Hospodin Bůh ženě: „Cos to učinila?“ Žena odpověděla: „Had mě podvedl a já jsem jedla.“ I řekl Hospodin Bůh hadovi:...*“ A následuje výčet trestů pro hada, muže i ženu. (Gn 3,8-19)

Bůh, který je vševědoucí, věděl, že Adam s Evou porušili jeho zákaz. „*A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2,16-17)* - V tom okamžiku, kdy lidé zhřešili, mohl se před nimi objevit a oznámit jim trest, který je čeká. Ve své lásce a shovívavosti však udělal něco jiného. Procházel se po zahradě. Čekal na jednání Adama a Evy.

Vzpomínám si na svoji reakci, když jsem jako dítě při hře rozbil lustr. Rodiče nebyli doma. Jakmile jsem uslyšel cvaknout ve dveřích zámek, běžel jsem tam s pláčem a hned prosil o odpuštění. A bylo mi odpuštěno. Žádný trest nepřišel. Rodiče viděli moji lítost a ochotu nic nezastírat.

Adam s Evou se ukryli před Hospodinem uprostřed stromů v zahradě. Proč? Nemuseli se skrývat, byli již přiodeni fíkovými listy. (Gn 3,7) Bůh, který o tom věděl, protože Bůh ví všechno, jim chtěl dát druhou příležitost: Adame, kde jsi? Adam, který se prvně skryl spolu se svým hříchem, skrývá jej i nadále: „*Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.*“

Proč Adam říká, že se bál? Měl již někdy zkušenost s trestajícím Bohem? Byl zraněný z dětství a bál se zranění dalšího? Vůbec ne. Jeho dosavadní zkušenost s Bohem byla jen a jen dobrá. Do této doby byl jen obdarováván. Proč najednou říká, že se Boha bojí? Mám jediné vysvětlení. Adam s Evou uvěřili Satanově lži, že Bůh je ve skutečnosti tvrdý a nepřející. Had ženu ujišťoval: „*Nikoliv, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.*” (Gn 3,4-5) - A této lži věřili i nadále. Bůh jim dával možnost, aby k němu sami přišli, vyznali svůj hřích a prosili o odpuštění. Proto se procházel zahradou. Adam s Evou však této příležitosti nevyužili. Ukryli se.

Bůh dává druhou možnost: Adame, kde jsi? Ani této Adam s Evou nevyužijí. Adam lže: „*Bál jsem se*”. (Ty jsi ten zlý, silný a tvrdý a já, slabý a hodný, se tě bojím.) Jak se mohl bát toho, který ho do té doby zahrnoval jen dobrým a který k němu opět přicházel s láskou a milosrdenstvím, nabídkou odpuštění? A na tuto lež vrší lež druhou: „*A protože jsem nahý, ukryl jsem se.*” Nebyl již nahý, nemusel se ukryvat. Byl přioděn fíkovými listy. Bůh na tyto lži a útoky odpovídá další nabídkou smíru. Snaží se přivést Adama s Evou k vyznání hříchu: „*Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?*” Ještě byla šance. Ještě byl čas říct: „*Ano Otče, jedl. Odpuť.*” Adam však odpověděl: „*Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.*” Ne já jsem zhřešil, ale „*žena, kterou jsi mi dal*”. (Nebýt jí, mohlo být všechno v pořádku. Tys mi ji dal, aby mi pomáhala a místo toho mne svedla ke hříchu. Vlastně za to všechno můžeš ty. Tvůj „výrobek” zklamal.)

Když Bůh vidí tuto hroznou tvrdost, neústupnost, odmítnutí podané ruky, obrací se s menšící se nadějí k ženě: „*Cos to učinila?*” Opět podaná ruka. - Promluvme si o tom, řekni, co se stalo. A odpověď? „*Had mě podvedl a já jsem jedla.*” (Had, kterého jsi stvořil, je vinen. A proto také ty. Nebýt jeho, nemuselo se nic stát.) Ani náznak lítosti, ani náznak uznání vlastní viny.

V tom okamžiku Bůh rezignuje. Tolikrát se nabídl, tolikrát dal příležitost. A odpovědí mu byla jen vzpurnost a obviňování. Zde již nešlo jen o hřích, který mohl být odpuštěn a smazán. Šlo o něco mnohem vážnějšího. Lidé se vzbouřili proti Bohu. Odmítli jeho autoritu. Odmítli vyznat svůj hřích, svoji neposlušnost a vrátit se k poslušnosti. V tomto okamžiku mohl Bůh své stvoření, které se proti němu postavilo, zničit. Bůh to neučinil. Jeho láska se opět projevila: „*I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky. Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat.*” (Gn 3,22-23) - Bůh věděl, že v zahradě Eden je ještě jeden strom - strom života. Když člověk navzdory zákazu jedl ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého a vzpurně se Bohu postavil, odmítl jej nadále poslouchat, hrozilo ještě větší nebezpečí. Jistě by po čase jedl i ze stromu života, a tím by se stal nesmrtelnou, věčnou bytostí žijící ve vzpouře proti Bohu. Stejně jako Satan - navěky odsouzený, již bez další šance. Toto Bůh nechtěl dopustit. Měl naději, že může člověka ještě přivést ku pokání. Ale byla jen jedna cesta. Zabránit mu, aby se stal věčnou bytostí. A proto Bůh z lásky vyhání člověka ze zahrady Eden. Dává mu šanci.

A jak to bylo dál? Většina z vás to již ví: „*Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.*” (Jan 3,16) - Jak měl Bůh člověka přesvědčit o své lásce, když jím byl odmítnut? Jak ho měl přesvědčit, že ho opravdu miluje a chce pro něj jen dobré? Pomocí zlata a drahého kamení to nešlo. Tolik lidí je vlastní, a přesto se Boží lásce vysmívají.

Kdyby Bůh položil za člověka svůj vlastní život, snad by to mnohými zatřásl. Ale i tak by mnozí pohrdli. Cožpak někteří horší vůdcové pro své klienty neudělají totéž?

A proto Bůh hledal to nejcennější a našel - svého Syna. Pro většinu z nás je přijatelná představa, že položíme za druhého člověka svůj život, ale nedokážeme si představit, že obětujeme své dítě. A právě toto Bůh udělal, aby přesvědčil lidi o své lásce. Nemá už nic většího, nic dražšího, co by mohl dát. Je na konci. Jestliže toto lidi nepřesvědčí, Bůh již nemůže jít dál. Proto: „*Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo neuvěří, bude odsouzen.*” (Marek 16,16) Pro lidi, kteří odmítli Ježíše Krista, jeho smrt na kříži a zmrtvýchvstání, odpuštění hříchů skrze jeho krev, Bůh nemůže udělat více. Odsoudili se sami. Jejich postoj vzpoury vůči Bohu je činí neschopnými života v Boží přítomnosti. Není pro ně jiná cesta než cesta do zahynutí. Bůh již nemá nic většího, čím by je přesvědčil o své lásce k nim.

Bůh nás miluje, proto nás zachránil. Věř Boží lásce.

Jak vypadala lidská historie dále? Poté, co Bůh vyhnal lidi z ráje, snažil se je přesvědčit, že se jim návrat k němu vyplatí. Že život pod jeho vedením je lepší než být zotročený ďáblem. Zprvu hledal aspoň jediného člověka, který by byl poslušný. Šířeji se Bible zmiňuje až o Noe, který byl „*člověk spravedlivý a bezúhonný*” (Gn 6,9). - Jediný Noe spolu se svou rodinou byl poslušný Boha, ostatní lidé žili hrozným způsobem: *Bůh pohleděl na zemi; byla zcela zkažená, protože všechno tvorstvo pokazilo na zemi svou cestu* (Gn 6,12). - Bůh proto na zem seslal potopu. Zachráněn byl jen Noe a jeho rodina.

Příběh se však opakoval. Jakmile lidé začali opět zalidňovat zemi, žili si znovu po svém, bez Boha. Bůh našel dalšího muže, který ho poslouchal s celou svou rodinou - Abrama, kterého později přejmenoval na Abrahama. Lidé v době Abrahamově žili tak hrozným způsobem, že dvě města, Sodomu a Gomoru, musel Bůh zničit.

Boží jednání se změnilo. Rozhodl se, že z poslušného Abrahama a jeho ženy Sáry dá vyrůst národu. Na něm ukáže celému světu, jaký je rozdíl mezi životem pod Božím vedením a životem bez něj.

Počátky tohoto vyvoleného národa byly skromné. Celkem sedmdesát lidí Bůh zavedl do Egypta, aby zde žili čtyři sta let. (Ex 12,40) V závěru tohoto období, se izraelský národ (pojmenovaný po praotci Jákobovi, kterého Bůh přejmenoval na Izraele) dostal do těžké situace. Byli tak početní, že se jich egyptský faraón počal obávat a utlačoval je. Když národ dále rostl, začal zabíjet všechny jeho nově narozené syny. *Ale farao všemu svému lidu rozkázal: „Každého syna, který se jim narodí, hod'te do Nilu; každou dceru nechejte naživu”* (Ex 1,22). - V této situaci Bůh poslal Mojžíše, který Izraelity vyvedl z Egypta s Božím zaslíbením, že je dovede do bohaté země, kde se budou moci usadit.

Můžeme se ptát, proč Bůh dopustil otroctví svého vyvoleného národa v Egyptě, jehož útlak vyvrcholil vražděním izraelských dětí. Drsnou odpověď nám dává historie putování do zaslíbené země. Izraelité se mnohokrát vzbouřili proti Mojžíšovi a žádali návrat do Egypta. Jednou měli žízeň, podruhé se jim zastesklo po tamější stravě, na kterou byli zvyklí, potřetí se jim nechtělo bojovat s nepřáteli o zaslíbenou zemi.

Tragédie nespočívala jen v tom, že pohrdli Boží nabídkou, ale zároveň ve skutečnosti, že byli ochotni opět nechat zabít své děti, jen aby se najedli podle svého gusta. Proto všichni dospěli od dvacetiletých výše, kteří odmítli poprvé vstoupit do zaslíbené země, zemřeli při následném putování pouští. Přežili jen dva muži, kteří vyzývali ostatní k dobytí země - Jozue a Káleb.

Osobně se domnívám, že čtyři sta let pobytu a posléze krutého otroctví v Egyptě posloužilo k tomu, aby izraelský národ byl vůbec ochoten následovat při vyjití z Egypta Boha, který se jim prokazoval mnohými zázraky (deset egyptských ran). Přesto z celého národa byli Bohu opravdu poslušní jen dva lidé. Smutná bilance.

Někdy se lidé pohoršují nad tím, že Bůh nechal Izraelce, aby vyvraždili původní národy žijící v zaslíbené zemi. Čteme-li Bibli pozorně, zjistíme, že to byl spíše akt milosrdenství, který konečně zastavil zvěrstva páchaná v těchto národech (dětské oběti). I tak Bůh s tímto krokem otálel čtyři sta let. *Hospodin Abramovi řekl: „Věz naprosto jistě, že tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich; budou tam otročit a budou tam pokořováni po čtyři sta let. Avšak proti pronárodu, jemuž budou otročit, povedu při. Potom odejdou s velkým jméním. Ty vejdeš ke svým otcům v pokoji, budeš pohřben v utěšeném stáří. Sem se vrátí teprve čtvrté pokolení, neboť dosud není dovršena míra Emorejcovy nepravosti.“ (Gn 15,13-16)*

Po obsazení zaslíbené země je historie vyvoleného národa svým způsobem jednotvárná. Naplňuje se pouze to, co Bůh řekl ve 28. kapitole páté knihy Mojžíšovy. Tehdy dal Izraelcům na výběr: buď Ho budou poslouchat a budou požehnáni ve všech oblastech svého života nebo Ho poslouchat nebudou a dopadnou na ně všechna jeho prokletí.

Tyto dvě alternativy se následně střídají jakoby bez konce. Izraelité byli určitou dobu poslušní Božího vedení a dařilo se jim dobře. Pak opustili Boha, uchýlili se k bohům cizím a do jejich života přišlo místo požehnání prokletí. V soužení volali k Bohu a on je vyslyšel. Po určité době duchovní a hospodářské prosperity se mu znovu zpronevěřili. Toto je v podstatě obsahem celého dalšího textu Starého zákona.

Stovky let Bůh učil jeden národ poslušnosti a nepodařilo se mu to. Demonstroval stále znovu svoji lásku a milosrdenství, zatímco lidé prokazovali svoji zvrácenost, neschopnost žít bez Božího vedení a zároveň nechotu Boha poslouchat.

Bylo potřeba něčeho jiného, nežli opakujícího se požehnání a strádání, aby se lidé navrátili k Bohu - uvěřili jeho lásce k nim. Příchodem Ježíše Krista na zem, jeho ukřižováním a zmrtvýchvstáním se otevřela cesta k naplnění zaslíbení starozákonních proroků: Bůh dá lidem nového ducha a nové srdce a oni konečně budou poslušní. *Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich. Pak budete sídlit v zemi, kterou jsem dal vašim otcům, budete mým lidem a já vám budu Bohem. (Ez 36,25-28)*

Ukončeme tuto kapitolu veršem *Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný (J 3,16)*, než přejdeme ke kapitole třetí, pojednávající o Ježíši Kristu.